

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile adresate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Duker Neckl.,
 Wca. Aupersfeld & Emmerich Les-
 zar, Heinrich Schallak, A. Op-
 penh Nachl., Anton Oppelk.
 în Budapesta la A. Y. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Julius
 Leopold (VII Brüssel-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicități mai dese după tarifar
 și învoială. — **RECLAMĂ** pe
 pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIX.

„GAZETA” iese în de-care zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ii de Duminică 4 cor. pe an.
PENTRU ROMÂNIA și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumără la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
ABONAMENTUL pentru BRAȘOV
 Administrațiunea, Piața mare,
 Tabelul Inului Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esam-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 248.

Brașov, Joi-Vineri 10 (23) Noemvrie.

1906.

Revizuirea legii despre judicatura curială.

(a) Vigoarea legii despre judica-
 tura curială, care în Ungaria „păzește
 curățenia alegerilor” expiră în anul
 1909. Va mai fi încă nevoie de această
 lege după acest termen? După im-
 plinirea angajamentului luat asupra-și
 de guvernul Wekerle, de a introduce
 votul universal și în această țară, so-
 cotim că n'ar mai fi nevoie de o a-
 semenea lege. Ii expiră valabilitatea
 cu anul 1909? Las' să expire. Căci
 până atunci vom avea reforma elec-
 torală cu votul universal mult dorit.
 Și atunci la ce ne mai trebuie Curia
 ca să judece abuzurile electorale?

Căci dacă votul va fi secret și
 se va exprima pe comune, ce altă
 garanție ne mai trebuie pentru cură-
 țenia alegerilor? Și dacă totuși va
 trebui un for de judecată, acela nu
 va mai fi Curia, ci un alt for cu de-
 săvîrșire diferit de o instanță judecătorească.

Intrebarea însă, dacă reforma e-
 lectorală se va realiza în adevăr, după
 cum s'a luat angajamentul de către
 cabinetul coaliționist — se rezolvă in-
 direct în sens negativ de către mini-
 strul de justiție Polonyi, care și-a pro-
 pus revizuirea noivelor a art. XV.
 din 1899, prelungind valabilitatea ju-
 dicaturei curiale încă pe zece ani, a-
 dică până la 1919.

Dar legea aceasta prevede chel-
 tuieli constituționale, cari sunt în
 contradicție flagrantă cu votul uni-
 versal, așa cum este el contemplat
 în toată Europa cultă. Se stabilesc
 în această lege alimente. Ce nevoie
 este însă de alimente, dacă votul
 este secret? Se stabilesc cheltuieli de
 transport. Dar ce nevoie este de
 asemenea cheltuieli, când votarea se
 face pe comune? Să mai vorbim de
 absurditatea cheltuielilor pentru stea-

guri, cari odată cu europenizarea legii
 electorale sunt menite a dispărea
 pentru totdeauna din practicile elec-
 torale, cari seamănau până acuma a
 niște procesiuni ridicole ca să nu zi-
 cem vifleimuri?

Și dacă cu toate acestea, mini-
 strul de justiție își anunță proiectul,
 nu este oare acesta un indiciu, că
 guvernul iese acum în publicitate cu
 gândul său, până acuma tănuț, —
 de a lua dela ordinea zilei pe un
 termen de cel puțin doisprezece ani
 reforma electorală?

Guvernul se încearcă, ce e drept,
 de a-și disimula intențiunile, publi-
 când un comunicat echivoc de urmă-
 torul conținut:

„Proiectul a menținut principiile legii
 actuale referitoare la cheltuielile constitu-
 ționale (transport, alimente). Admiterea
 acestor cheltuieli isbește în principiile de
 drept și etică și ministerul de justiție nici
 n'are de gând a le menține. Soluțiunea
 definitivă a acestei chestii este strâns le-
 gată de chestia alegerii pe comune,
 care dacă se va realiza, atunci cheltuielile
 constituționale se vor suprima ca ceva
 dela sine înțeles.”

„Soluțiunea definitivă”, de care
 vorbește comunicatul în chip destul
 de vag, guvernul o va da odată cu
 rezolvirea alegerii pe comune, ...dar
 nu se spune când se va rezolvi a-
 ceastă chestiune și nu se spune dacă
 alegerea pe comune se va face prin
 votul universal secret, singura garan-
 ție adevărată a alegerilor curate.

Intențiunea guvernului coaliți-
 onist, pe lângă toată pudoarea falză,
 cu care se încearcă a se acoperi —
 este destul de manifestă. Logica fap-
 tului este destul de eloquentă. Gu-
 vernul o mărturisește lămurit, că nu
 vrea să introducă sufragiul universal
 secret și pe comune. Căci cine ad-
 mite cheltuielile constituționale nu
 poate admite în același timp și votul
 universal și secret, iar transportul ar
 fi de prisos, când votul s'ar exprima
 în comune.

Cu drept cuvânt exclamă o foaie
 opozițională maghiară:

„Iată primul document oficial al
 confiscării! Iată recunoașterea faptu-
 lui că au mințit când au promis vo-
 tul universal... Și cu toate acestea ei
 se revoltă când sunt infierați de min-
 cinoși, iar ministrul președinte al lor
 a avut îndrăzneala să califice drept
 rea credință îngrijirea cu care se ur-
 mărește soarta votului universal, de-
 pusă în mâinile lor...”

Sinodul arhidiecezan din Blaj convo-
 cat pe azi, 22 Noemvrie, este o continuare
 a sinodului din 1904, care s'a amânat. În
 această sesiune se va raporta despre pașii
 făcuți și stadiul actual, în care a ajuns
 chestiunea congruei preoțești, precum și
 despre crearea unui fond de administrație
 bisericească și alte chestiuni, cari din cauza
 amânării sinodului, nu s'au putut de-
 bate în prima sesiune.

Așteptăm cu încordare rezultatul lu-
 crărilor Sinodului, și dorim ca el să fie
 numai spre binele bisericii și spre mulțu-
 mirea poporului credincios.

Apponyi despre subvenționarea gim-
 nazilor confesionale și despre revizuirea
 legii privitoare la școlile primare. Tot
 în conferența de Marți a partidului ko-
 suthist, ministrul instrucțiunii publice Ap-
 ponyi a declarat, că subvenționarea gim-
 nazilor confesionale se va duce în depli-
 nire anul acesta, mai departe, că în scurt
 timp va depune pe biroul camerei pro-
 iectul privitor la regularea salariilor învâ-
 țătorești în legătura cu revizuirea legii
 privitoare la învățământul popular. Școa-
 lele confesionale vor fi menținute, ele vor
 rămânea naționale, și dacă nu vor fi puse
 sub conducerea centrală a statului.

Comisiunea justițiară a dietei s'a ocu-
 pat ieri cu petițiunea privitoare la darea
 în judecată a cabinetului Fejervary. Mi-
 nistrul de justiție Polonyi a declarat, că

guvernul actual a ajuns la putere sub a-
 numite condițiuni, cari la formarea noului
 cabinet au fost acceptate în vederea situ-
 ațiunii deosebit de grave de-atunci. Intre
 condițiunile pe cari le-a primit cabinetul
 a fost și aceea să influențeze într'acolo, ca
 membrii cabinetului Tisza și Fejervary să
 nu fie trași la răspundere de parlament
 în cazul când parlamentul n'ar ținea cont
 de condițiunea aceasta, guvernul va tre-
 bui să tragă consecințele inevitabile. În
 același sens s'a exprimat și Kossuth, care
 a mai adăugat, că parlamentul poate stig-
 matiza procederea lui Fejervary, dar nu-i
 este permis a ridica acuza, fără a con-
 stringe guvernul actual, ca să considere a-
 ceastă acuza drept vot de neîncredere și
 să demisioneze. Dep. Visontai propune ca
 pe lângă stigmatizarea procederei anticon-
 stituționale a cabinetului Fejervary să se
 renunțe la darea în judecată a cabinetu-
 lui Fejervary și ca ministrul de justiție să
 fie însărcinat a aduce această deciziune
 la cunoștința țării prin afișare de pla-
 cate.

Desbaterile comisiunii justițiare s'au
 amânat apoi pe azi.

Expozeul noului ministru de externe austro-ungar.

În preajma deschiderii delegațiunilor
 convocate pe ziua de 25 Noemvrie la Bu-
 dapesta, lumea politică așteaptă cu încor-
 dare expozeul baronului Aehrenthal.

Acest expozeu, în care noul ministru
 își va demarca cadrele, în cari se va mișca
 politica externă a monarhiei sub condu-
 cerea sa, era să se țină în comisiunea bud-
 getară a delegațiunii austriace în ziua
 deschiderii delegațiunilor. După o nouă
 hotărîre însă luată în comun acord a ce-
 lor două guverne — expozeul nu se va
 ține acuma, ci la începutul lui Decembrie
 după redeschiderea delegațiunilor.

În organul lui Apponyi »Budapester
 Tagblatt» se prognosticează oare-cari aba-
 teri în politica externă condusă de baro-
 nul Aehrenthal față cu cea a antecesoru-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răzlețe.

De Gavr. Todica.

(Fine.)

Comunicația cu alte lumi. — În »Bul-
 letin de la Société Astronomique de France
 (No. pro Novembre c.) cetesc un articol,
 cu următoarea introducere:

»Jurnalele de pe ambele emisfere pu-
 blică de câteva luni o știre senzațională,
 »care reclamă ceva explicație. Se pare, că
 »la o stațiune a Insulelor Britanice, nu-
 »mită Cape-Clear, unde d-l Marconi a in-
 »stalat o postă de telegrafie fără fir, s'ar
 »fi primit în repețite rânduri, între miezul
 »noptii și o oră, o depeșă, totdeauna ace-
 »iași, ce n'a putut fi încă descifrată.

»Nu conținea nici un cuvânt din vr'o
 »limbă cunoscută de pe pământ. Semnalul
 »misterios rămase nepătruns.

»Se mai adaugă, că savantul propa-
 »gator al radio-telegrafiei e de părere, că
 »de vreme ce mesajul nu corespunde nici
 »unei limbi terestre — poate să fie expe-
 »diat de locuitorii lui Marte.

Să admitem, că știrea e neverosi-
 milă. Că mesajul misterios e datorit unei

perturbații în magnetismul terestru sau
 în electricitatea atmosferei. Că prin trans-
 misiuni succesive dela un jurnal la altul,
 faptele cele mai simple se transformează,
 se deformează, se metamorfozează în mo-
 dul cel mai bizar. Totuși faptul habitabi-
 lității altor corpuri cerești, îndeosebi alui
 Marte, nu mai poate fi negat sau con-
 testat.

Se scria anul Mântuirii 1591, când
 Giordano Bruno accentua încet, timid:
 »Imperiul nostru nu e unicul. Colo sus, se
 învârt nenumărate lumi în spațiu.

Mai târziu, Herschel tatăl și fiul, dar
 mai ales fiul, care moștenise nu numai re-
 numele, ci și forța spirituală a tatălui său,
 declara pe față: »Dacă folosul cercetărilor
 cerești s'ar restringe la cunoașterea depăr-
 tării stelelor — astronomia nu ar fi de
 mare preț. Nu. Doctrina aceasta trebuie să
 ne lămurească, să ne convingă că nu omul
 pământesc e singura creațiune a Atotpu-
 ternicului și că Pământul nu e unica lo-
 cuință a ființelor viețuitoare și raționale.

Astronomii moderni, cu puține escep-
 ții, sunt de aceeași părere, ridicând pro-
 blema la rangul unei teorii atrăgătoare.

Mai întâiu condițiunile, cari fac posibilă
 existența viețuitoarelor pe alte corpuri ce-
 rești, în special pe Marte.

Are planetul Marte atmosferă?

Răspunsul unanim al astronomiilor
 e: da.

Mai pe urmă, în 26 Maiu 1903 a con-
 statat Slipher dela Observatoriul Lowell
 un colosal teritor întunecat pe suprafața
 lui Marte. Teritoriul s'a dovedit drept nor
 uriaș. Constatarea era în consonanță cu
 observația din 23 Maiu 1903 a astronomu-
 lui W. F. Denning din Bristol, care deo-
 sebișe marcant în același loc, despre care
 vorbește Slipher, concentrarea de nori mici
 și mari.

Din aceste și din alte multe obser-
 vații constatându-se fermarea de nori: cată
 să fie și atmosferă și apă.

Iată în fine și alte condiții:

Un factor din cei mai importanți este
 oblicitatea eclipticei, adică înclinația osiei
 planetului față de calea ce o percurge cor-
 pul în jurul Soarelui. De aceasta atârănă
 anotimpurile și distribuțiunea zonelor.

Ei bine, iată-o:

Pământ= 23°27'.
 Mars= 24°52'.

Astfel și Mars are 5 zone: două ghe-
 țeaste, două temperate, una toridă.

Alt factor important e rotațiunea în
 jurul osiei, ceea-ce determină lungimea zi-
 lilor și a nopților.

Mars rotează în 24 ore 37 min.

Pământul > > 23 > 56 >

Durata revoluției în jurul Soarelui:
 Mars= 687 zile.

Pământ= 365¼.

Durata anotimpurilor:

	Pământ ♂	Marte ♂
Primăvara=	93 zile	191 zile
Vara=	93 >	181 >
Toamna=	90 >	168 >
Iarna=	89 >	147 >

Durata aproape după a anotimpuri-
 lor e deci proporțională revoluției și după
 părerea astronomului englez Ledger, cel
 mult are efectul de a întârzia coacerea
 cerealelor martiene.

Condițiunile cosmice și climatice de pe
 Marte sunt deci analoge celor de pe Pă-
 mânt.

În 1877 Giovanni Virgilio Schiaparelli,
 directorul observatorului din Milano,
 surprinde lumea cu știrea, că a descoperit
 pe continentul dintre cele două oceane
 arctice ale lui Marte o rețea trigonome-
 trică de canale. — Un torent de atacuri
 s'a năpustit atunci asupra lui Schiaparelli,
 care în curs de 9 ani ajunsese obiectul de
 batjocură al savanților. Numai din motiv,
 că nu era cine să verifice cele observate.
 Unii afirmă, că toată pretinsa descoperire
 e sau înșelare optică, sau miroasă a nițică
 reclamă.

Schiaparelli suferi focul.

Până în 1886 își apăra singur desco-
 perirea.

lui său *Goluchowski*, care privea lucrurile în colori prea trandafirii. Abaterile, bine înțeles, nu vor fi esențiale, și în ce privește liniamentele generale, politica externă a monarhiei va fi identică cu cea a Germaniei, cunoscută din declarațiunile recente ale cancelarului *Bülow*.

»B. T.« relevază cu deosebire *ne-mulțumirile Ungariei* față cu politica urmată de *Goluchowski* în statele balcanice. Aici va trebui — zice numita foaie — să se facă o schimbare. Va trebui cu deosebire a aduce la cunoștința *Partei*, că împotrivirea ei fățișă și ascunsă față cu *incercările de pacificare în Macedonia* este în desavantajul Turciei. Va trebui mai departe a se produce în *Bulgaria* și *Serbia* convingerea, că *ele sunt avizate cu interesele lor la Austro-Ungaria*. În privința României, iată cum se sintetizează *dezideratele foaiei germano-maghiare*:

»In România pe lângă cultivarea bunelor relațiuni cu lumea oficială — cari la aparență nu lasă nimic de dorit — *va trebui îndreptată atențiunea asupra cubului, de unde, — adevărat că nu oficial, dar totuși pe lângă oarecare tolerare din partea cercurilor normative — se furnizează agitațiunei naționaliste române din Ungaria mereu nouă alimentare.* (»B. T.« dacă n'ar fi atât de hipocrit, ar trebui să știe că cubul de alimentare este a se căuta pe la procurorii, tribunalele și curțile cu jurați etc. din Ungaria, și că prin urmare aceasta este o chestie eminentă internă.» — Red.)

La acest loc relevăm și faptul, că în camera austriacă, deputatul polonez clerical *Pastor* a interpelat guvernul în chestia convocării delegațiunilor tocmai *pe o zi de Duminecă*, când în toate bisericile creștine se celebrează liturghii.

Misiunea d-lui D. Sturdza la Sultan. Asupra audienței ce a avut-o Sâmbătă d-lui D. Sturdza, șeful partidului liberal din România, la Sultan, circula fel de fel de versiuni. Contrar desmintirii date de ziarul »Conservatorul«, unele ziare din străinătate susțin că în audiența amintită s'a vorbit și de chestiunea macedoneană, iar ziarul »Adevărul« e informat, că domnul Sturdza *ar fi înmănat Sultanului o scrisoare autografă din partea regelui Carol*.

Din camera austriacă. Camera deputaților a continuat Marți discuțiunea asupra paragrafului al 5-lea al reformei electorale. Ministrul de interne s'a rostit contra introducerii sistemului pluralității.

Soartea sufragiului universal. În conferința de Marți a partidului kossuthist dep. Barabas a interpelat pe ministrul-șef Wekerle: în ce stadiu se află realizarea garanțiilor constituționale și in-

roducerea votului universal. Wekerle a răspuns că guvernul își va împlini promisiunea, însă nu de azi pe mâine. Chestiunile aceste, zise Wekerle, ating bazele statului maghiar și ale existenței sale. La dezvoltarea statului național maghiar *trebuie să fim în lotdeauna înaintea ochilor interesele naționale maghiare*. Terminul elaborării proiectului de reformă electorală încă nu se poate fixa. Noi nu amănăm chestiunea, ci pregătim reforma cu toată serioșitatea. *La împărțirea cercurilor electorale ne vor conduce exclusiv numai considerente național-maghiare.*

Conferința vamală comercială austro-ungară. Din Viena se anunță: Comisiunea vamală și comercială a deliberat sub președinția baronului de Aehrenthal asupra răspunsului de adresat notei sârbești. Comisiunea s'a ocupat cu acest prilej și de deschiderea negocierilor comerciale cu alte state, și în deosebi cu România și cu Bulgaria.

Alegerile comunale pentru colegiul II. Marți s'au făcut în mai multe orașe ale României alegerile comunale pentru colegiul II. Listele candidaților guvernamentali au reușit în orașele: Caracal, Pitești, Tg-Jiu, Câmpu-Lung, Ploști, Buzău, R.-Sărat și Piatra-Neamț. La Bacău și Bârlad s'a declarat balotagiu, iar la Vaslui și Giurgiu, ca și la alegerile pentru colegiul I, au reușit liberalii.

Puterile europene și trecerea Dardanelor. »Politische Correspondenz« află, că din vremea războiului turco-grecesc, guvernul turcesc a interzis vapoarelor străine cari se duc la Constantinopol să intre noaptea în Dardanele. Trecerea Dardanelor nu a fost însă interzisă pentru vase, cari nu se opresc la Constantinopol. Reprezentanții Austro-Ungariei, Germaniei, Rusiei, Angliei, Franței, Italiei și României au decis să adreseze Porței o notă identică de protestare contra acestei măsurii. Ambasada Austro-Ungariei a și remis Porței o notă în acest senz, iar celelalte puteri vor face demersurile identice fără întârziere.

Stolypin și reprezentanții partidului libertății poporului. Din Petersburg se telegrafiază, că Stolypin primind Marți pe reprezentanții partidului libertății poporului, printre care se afla și fostul ministru al agriculturii, de Kutler, a refuzat să le satisfacă cerererea de redeschidere a clubului partidului închis în Iulie trecut, relevând caracterul revoluționar al acestui club. Cu acest prilej d. Stolypin s'a declarat din nou partisan al constituționalismului, dar în același timp adversar al parlamentarismului.

În 1886 se rupse ghiata. Mai întâiu Perrotin, apoi în 1888 Douglas, iar în 1892 E. C. Pickering, director la Observatoriul Colegiului Harvard în Cambridge, au dat dreptate lui Schiaparelli, ridicându-l în tagma fruntașilor astronomiei, ca »*Martianul*« cel mai celebru. — Dintre aderenții ulteriori, remarcăm în deosebi pe Leo Brenner, directorul Observatorului Manora din Lussinpiccolo (Istria) și pe Percival Lowell, directorul observatorului Flagstaff din America.

Părerea unanimă a atâtor astronomi celebri fu decisivă. Canalurile nu mai erau considerate de iluzii optice. Agresiunea lui Antoniadă contribuă și mai mult la clarificarea chestiunii.*

În acel timp însă se ivi o nouă dificultate. *Canalurile se vedeau câte-odată duble*. Alte nedumeriri, alte acuze de iluzii optice. Alte critici și contracritici.

Unii nu lăsau nimic din iluziile optice. Și cu asta — basta!

Alții atribuiau tot sistemul de canale *operei unor ființe raționale*.

* Am înainte-mi harta lui Schiaparelli din 1888 și harta lui Brenner din 1897, reprezentând amândouă canalurile lui Marte. Regret, că nu le pot reproduce la acest loc, cu tot interesul ce l'ar avea pentru cetitorii. Poate aiurea și în cadrul unui articol deosebit.

Presupunem că duplicitatea canalurilor e permanentă. Cele normale sunt adânci, cele periodice mai puțin adânci, în cari nu curge apa decât pe timpul inundațiilor.

Din faptul, că Marte e mai bătrân decât Pământul rezultă că nivala tere-nului e cu mult mai generală. Aproape completă. Continentele martiane abia mai au dealuri, aflându-se aproape la nivel egal cu suprafața oceanelor arctice. Însă conform tuturor observațiilor, topirea zăpezilor și gheții polare, pe Marte se întâmplă atât de repede, în cât fără de măsurile preventive ale sistemului uriaș de canale, continentele lui Marte ar fi amenințate an de an de pustiire totală prin inundații.

În lumina acestor presupuneri, canalele planetului apar deci ca tot atâtea lucrări ale ființelor cugetătoare, a unor ființe mai înaintate în cultură decât omeneia Pământului.

Iată de ce ne putem pomeni într-o bună dimineață, că Marconi se înțelege cu cei de pe Marte, după ce mediile spiritiste ne comunică multe lucruri dela ei și de pe Luceafăr — dacă sunt adevărate.

Pe la începutul secolului trecut, un geometru german propunea să se aranjeze pe un teren vast (bunăoară pe deșerturile Africe) un număr de oglinzi metalice reflectând lumina Soarelui. Aranjamentul

Război în Africa. Din Madrid se anunță: Conform comunicatelor oficiale se pregătesc serioase evenimente în jurul provinciei Melilla din Africa. Presidentul Rogati a concentrat forțe serioase de luptă, ca să poată ataca seminiția cabililor credincioși. Se așteaptă lupte sângeroase.

Scrisoare din București.

— 7 Noemvrie.

Boala regelui. — Distribuirea premiilor la expozanți.

Din isvor autorizat se desminte știrea dată de unele ziare, că boala Suveranului s'ar fi agravat. Din contră starea actuală a sa continuă a fi din cele mai mulțumitoare și până acum nu a esistat nici un motiv de a se face vre-o consultațiune medicală, nici cu Dr. Buicliu, nici cu un alt medic, de când curtea regală a luat reședința în București.

— Eri după amiază s'a făcut cu mare solemnitate în Arenele romane distribuirea premiilor la expozanți. La această solemnitate au asistat Regina Elisabeta, principii moștenitori, cu copiii lor Carol și Elisabeta. Dintre miniștri erau de față general Manu, C. Disescu, I. Grădișteanu și D. Greceanu. Afară de aceea au fost prezenți numeroși expozanți, membri juriilor pentru decernarea premiilor și un public numeros. Timpul a fost foarte frumos.

Solemnitatea s'a început cu imnul jubilar, compus de G. Enescu, și executat de corul societății »Carmen« și de orchestra militară. Imnul a fost primit cu aplauze nesfârșite și a trebuit să fie bisat.

Comisarul general al expoziției Dr. Istrati pronunță o frumoasă cuvântare, în care a arătat că în această zi se aduce prinos muncii suveranului. După aceea oratorul arată partea largă pe care a luat-o casa regală la succesul expoziției naționale și astăzi când juriul decerne recompensele se cade ca și poporul român să depună pe fruntea Suveranului coroane împletite din florile Reginei, deoarece iubiiții noștri Suverani au ținut în curs de decenii nestinsă făcila neamului. D. Istrati arată că numărul expozanților este de 40.000. D-sa zice între altele, că *expoziția a făcut cu puțință ca să ne găsim la oaltă cu frații noștri de peste munți, ale căror inimă băteau alături cu ale noastre în aceleași sentimente de iubire de neam*. La încheiere Dr. Istrati comunică, că se va da tuturor expozanților medalia jubilară.

După aceea au început să se împartă premiile, dintre cari Austria a obținut 94 diplome de onoare, 134 medalii de aur, 97 de argint, 28 de bronz și 5 mențiuni onorifice, Ungaria 4 hors concurs, 64 diplome de onoare, 55 med. de aur, 80 de argint, 56 de bronz și 3 mențiuni. Bucovina 1 hors concurs, 7 dipl. de onoare, 22 medalii de aur, 13 de argint, 8 de bronz. După ce s'a terminat distribuția, s'au ținut mai multe discursuri, în care s'au adus laude d-lui Istrati pentru uriașă muncă depusă pentru isbutirea expoziției.

C.

ȘTIRILE ZILEI.

— 9 (22) Noemvrie.

»**Calvarul presei române.**« Sub titlul acesta ziarul »*Előre*« din Cluj în numărul dela 18 Nov. scrie următoarele despre procesul de presă al ziarului »*Unirea*«:

»Azi a avut loc un senzațional proces de presă politic în fața Curții cu jurați din Cluj. Aurel C. Domșa, redactorul responsabil al ziarului »*Unirea*« din Blaj a fost pus sub acuzație pentru trei cazuri de agitație. Publicul care a asistat la acest proces eră compus aproape exclusiv din studenți universitari și candidați de advocat români, cari urmăreau cu încordare mersul procesului. Incordarea și-a ajuns punctul culminant la publicarea verdictului afirmativ, care a provocat un murmur surd în rândurile galeriei. Apărătorul Dr. Iuliu Maniu, depntat, într-o splendidă pledoarie s'a năzuit a arăta nevinovăția lui Domșa, cerând achitarea lui. Jurații însă n'au dat ascultare cererei apărătorului, ci au declarat culpabil pe acuzatul în toate trei cazurile și pe baza verdictului, tribunalul a condamnat pe A. C. Domșa la 8 luni închisoare de stat și 1200 cor. amendă. Apărătorul a anunțat recurs în cassatie. Președintele, baronul *Rudnyanszky*, a felicitat călduros pe d-l Dr. Maniu pentru splendida sa pledoarie, iar Dr. Maniu, când a eșt a zis celor din prejurul său: »*Calvarul acesta trebuie să-l urce toate foile române.*«

Te miri, când mai vezi câte într-o foaie maghiară și obiectivitate în chestii de acestea!..

Reuniunea română de gimnastică și cântări din Brașov arangiază Marți seara în 14 (27) Nov. de lăsatul secului o *serată familiară dansantă*, la care sunt invitați a lua parte toți membrii reuniunii împreună cu familiile lor. Intrarea e *gratuită*. Sala în care se va ținea această petrecere, cât și alte amănunte vom publica în numărul de mâine.

»**Neamul Românesc**« din București scrie despre cartea publicată în limba germană de profesorul Alexici următoarele:

»Dacă după incalificabila carte care se cheamă »*Istoria literaturii române*« de G. Alexici, profesor de românește în Pesta, carte germană în care nu ni-se cruță nici o insultă, un Român îi va mai întinde mâna, ar fi o dovadă că suntem cel mai decăzut neam din lume.« — Scurt și cuprinzător!

Jubileul unui protopop. În ziua de 13 (26) Noemvrie a. c. preoțimea și învățătorimea din tractul Caransebeșului va aranja festivități în onoarea protopopului Andrei Ghidii din prilegiul aniversării de 25 ani a preoției sale. Se va da serenadă cu conduct de torte. Va fi liturghie de mulțumită. Recepțiuni. Banchet și petrecere cu dans.

Un metropolit grec complice într'un asasinat. Din Constantinopol se telegrafiază: Caimacanul din Kozani, vilaetul Monastir din însărcinarea inspectorului general, a informat pe mitropolitul locului, Constantinos, că pe viitor îi va fi interzisă participarea în afacerile consiliului

putându-se face în diferite forme geometrice, căpătăm un mijloc de comunicație cu alte lumi.

Charles Cros a calculat și a propus un alt procedeu, ce consistă în transmisiunea unei serii de svâcniri luminoase furnisate de un focar electric puternic și îndreptate cu oglinzi parabolice. Din focarul electric s'ar forma astfel o stea artificială vizibilă de pe Venus sau Marte ca o stea de mărimea 8-a. Signalele s'ar compune din intermitențe ritmice de fulgerări simple, duble, triple, etc, încât locuitorii de pe Marte, sau de pe Luceafăr nu le-ar putea atribui origine naturală (vulcanică sau atmosferică), ci origine inteligentă.

Mulți preamăreau ingeniositatea acestor idei.

Între alții și doamna Guzman, care în entuziasmul său a lăsat Academiei franceze 100.000 de franci pentru a se acorda aceluși om norocos, care va afla mijloacele de a comunica cu un astru — »*exceptând planetul Marte, pentru care metoda s'ar putea inventa mai ușor.*«

Părerea dominantă e, că Marte și Luceafărul sunt locuiți.

Și invers.

Sunt corpurile cerești, pe cari omenirea s'a stins.

Și sunt altele în stadiu de formațiune, cari abia vor fi locuite de aici înainte.

Pământul e locuit. Luna a fost locuită. Jupiter va fi locuit. Est, fuit, erit.

În aceste cuvinte se pot resuma trecutul, prezentul și viitorul lumilor.

Pe astri diferiți surprindem simultan trecutul, prezentul și viitorul.

Privind la Jupiter: ne vedem trecutul, în care s'a format Pământul nostru. Presentul suntem noi.

Viitorul ni-l arată Marte, cu cultura lui înaintată, și Luna, cu viața ei aproape stinsă.

Pe toți planeții Soarelui nostru: a fost, este, sau va fi viață; au fost, sunt sau vor fi ființe raționale.

Timpul, care îmbătrânește fața, netezește judecata. Dar timpul în astronomie nu e decât o clipă din infinit. Epoca noastră n'are importanță și prezentul nu e decât o poartă deschisă prin care se precipită viitorul către trecut. Momentul ce-l botezăm »*prezent*« — zboară în clipa când îl pronunțăm și pentru eternitate e tot una dacă un corp cereșc e locuit în secolul XX, XXV sau al mitelea.

administrativ local. Motivul acestei măsuri este de căutat în faptul că mitropolitul ar fi bătut de complicitate în asasinarea agentului de poliție Ianaki Cicma care făcea parte din partidul aromănesc.

Cununie. D-l Emilian Cioran din Rășinari și d-șoara Elvira Comanicu din Veneția inf. își vor serba cununia religioasă Duminecă în 12 (25) Noemvrie în biserica gr. or. din Veneția inferioară.

Munca culturală a Jidovilor. Ziarul „Alkotmány” sub titlul de mai sus scrie:

»Foaja săptămânală confesională jidovească (»Egyenlőség — Red.) merge azi cu îndrăzneala până acolo, încât declară, că ministerul de culte ar fi cu atât mai puțin îndreptățit a restringe dotația, cu cât noi (adecă jidovii) suntem aceia, cari în toate jertfele și acțiunile culturale mergem în frunte.»

»Văzând această temeritate — zice „Alkotmány” — îți vin ameli. În Ungaria, unde jidovii trăiesc parazitari pe spatele cultului creștin, și unde au crescut mari la sânul instituțiilor culturale ale Ungariei creștine, iată cum îndrăznește a vorbi organul jidovismului! Cei ce nu întrețin decât 46 școli primare și 13 școli civile și pe lângă aceasta coplesesc toate celelalte școli secundare și superioare fără să fi cheltuit vreodată un creișar pentru ele — susțin că merg în fruntea acțiunilor culturale... Biserica și confesiunile creștine au sacrificat și sacrifică și azi pentru scopuri culturale de multe orichiar și acolo unde nu sunt în stare să întrețină și desvoalte cuvincios instituțiile necesare vieții lor religioase. Și totuși își îndeplinesc munca culturală.

Și cu toate acestea jidovii merg în fruntea muncii culturale!

Teatru german în Brașov. Măne, Vineri, se începe în Brașov în sala Redutei un ciclu de 4 reprezentațiuni teatrale, date de ansamblul teatral din Sibiu. Măne se va juca comedia »Jurământul fidelității« (Der Schwur der Treue), iar Sâmbătă piesa »Baccarat«. Bilete se vând dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m. în biroul teatrului.

Meseriași români din Budapesta aranjează în 24 Noemvrie st. n. în sala »Plastic« (Andrássy-ut 69) Concert și Teatru în beneficiul Reuniunii »Meseriașilor Români« din Budapesta ce se va înființa. Începutul la 8 ore seara. Intrarea liberă. Oferte benevole la adresa d-lui Alexandru Bragea VII István ut 11. După executarea programului urmează joc. În pauză se va juca »Călușul și Bătuta«.

În fruntea comitetului aranjator vedem pe d-l I. I. Crăciunel ofi. sup. postal.

Știre oficială asupra prințului George. Biroul de presă din Belgrad telegrafiază, că ultimile știri tendențioase lansate de presa din Viena asupra stărei sănătății prințului moștenitor, impune a stăruii asupra perfecte stări mintale a prințului Serbiei, care a fost totdeauna calomniat de presa austriacă în scopul de a provoca o rea impresiune în țară asupra Curții sârbești. De aceea presa europeană trebuie să se arate cât mai rezervată în reproducerea acestor știri.

Anarhiștii italieni. Ziarul »Magdeburger Zeitung« află din Roma: Marți seară au fost arestați 160 de anarhiști. În urma mărturisirilor lor s'a constatat că de câteva săptămâni anarhiștii italieni pregăteau planuri groaznice.

O guvernantă inebunită. guvernanta Rosa Nagle sosită Marți în New York cu vaporul olandez »Amsterdam« a inebunit aubit. Ea a luat un copil ce se juca pe bord și l'a asvârlit în mare. Toate încercările de a se salva micul copil au rămas zadarnice și victima a perit în valurile mării. Voind să arunce în mare și pe un alt copil, nebuna a fost împedecată la timp.

Afacerea tenorului Caruso. Corespondentul ziarului »Dayli Telegraph« din New York, a avut un interviu cu tenorul Caruso, care a fost zilele trecute arestat pe motiv că s'ar fi purtat necuvincios față de o femeie americană. Tenorul arată rău și e foarte indispus ca și cum ar fi fost lovit de o nenorocire neașteptată. El a jurat că este calomniat, acuzarea este nedreaptă și susține cu tărie că detectivul care l'a arestat se înșală sau a fost mistificat și că apărătorul său va dovedi de sigur aceasta. Caruso a întrebat dacă ziarele Europene au adus știrea arestării sale și la răspunsul afirmativ al ziaristului tenorul a devenit foarte trist și a spus: »Vă rog comunicați presei că sunt nevinovat. E păcat să stric contractul; voi rămâne aici și voi proba nevinovăția. Tenorul a trimis și soției sale o telegramă în care o roagă să nu dea crezământ svodurilor aduse de ziare.

O telegramă din Roma anunță că tenorul Enrico Caruso a cerut protecția guvernului italian față de autoritățile din New-York, iar agenția teatrală berlineză a primit din partea lui Caruso următoarea telegramă: »Arestarea mea e o greșală supărătoare și nemotivată. Chiar astăzi vă voi trimite explicații amănunțite. Directorul Conried a telegrafiat: »Contra lui Caruso s'a săvârșit un ne mai auzit atentat la libertate. Artistul e cu desăvîrsire nevinovat.«

O mare defraudare de bani. Ziarul londonez »Central News« aduce știrea din Buffalo, că comisarul de instrucție Franklin Fton este învinuit, că a furat 50 milioane franci din capitalul societății anonime, Torray Golden Comp. Fton a fost arestat. Această arestare stă în legătură cu falimentul menționatei societăți anonime, care s'a întâmplat înainte cu un an și jumătate și care a cauzat mari pagube capitaliștilor englezi.

Dela Cluj.

(Procesul »Unirei«. — Parastasul tinerimei univ. rom. — Ședința festivă comemorativă. — Picnicul. — Conferențe românești. — Diverse.)

— 20 Nov. n. 1906.

La lanțul proceselor de presă intențate foilor noastre românești a mai adăos o verigă »Unirea« din Blaj, a căreia proces — după cum vă telegrafiasem — s'a pertractat înaintea curții cu jurați de aici Sâmbătă în 17 l. c. Despre pertractarea finală a acestui proces imi iau voie a vă raporta pe scurt în cele următoare.

De astă-dată au fost încredințați 3 articole, pentru cari a fost tras la răspundere redactorul A. C. Domșa. Sala era ticșită de public compus în cea mai mare parte din inteligență și tinerimea universitară română din Cluj.

La începutul pertractării apărătorul în numele acuzatului a numit pe autorul articolelor încredinate, cerând curmarea procedurii pornite contra redactorului Domșa. Tribunalul însă n'a dat loc acestei cereri. Contra deciziunii tribunalului apărătorul a anunțat recurs de nulitate. După terminarea interogatorului, procurorul Jeney s'a ținut rechizitorul în tonul și jargonul obicinuit la asemenea ocașuni, cercând să atragă atențiunea juraților asupra primejdiei, ce amenință statul prin cele trei articole încredinate. Se ridică apoi apărătorul d-l Dr. Iuliu Maniu, deputat dietal, care într'o vorbire puternică de apărare, ca și care arare-ori s'a auzit în sala curții cu jurați, arată netemeinicia acuzei și ușurința cu care procurorul a încredinat articolele din chestie, cari nici-decum nu sunt de natură de a agita naționalitatea română contra celei maghiare.

Arată mai departe cu date concrete, că nu Români în contra maghiarilor, ci chiar administrația maghiară agită în contra Românilor, la ceea ce presidentul îl face atent pe apărător, că s'ar fi abătut dela obiect. Vorbirea de apărare, care a fost ascultată cu cea mai mare atențiune și interes din partea celor de față, a produs impresiunea, că acuzatul va primi verdict favorabil din partea juraților. Ți-aigăsit'o! Unde s'a mai auzit, ca o curte cu jurați maghiară să declare nevinovat pe un redactor român?... Astfel s'a întâmplat și de astă-dată. Jurații la toate întrebările principale au răspuns cu »da«. Un murmur se auzi în sală de pe buzele ascultătorilor, ceea ce a tras după sine îndrumarea la ordine din partea presidentului. Pe baza verdictului juraților, tribunalul retrăgându-se după o chibzuire de aproape 2 minute, îl condamnă pe A. C. Domșa la 8 luni temniță și 1200 cor. amendă.

Procurorul s'a declarat mulțumit cu sentința, dar apărătorul a anunțat recurs de nulitate.

După pertractare, presidentul baronul Rudnyánsky, în fața publicului întreg s'a dus la d-l apărător, deputatul Dr. Maniu, și l'a felicitat pentru vorbirea splendidă (fényes beszédéert) de apărare ce a ținut'o.

Bine a observat d-l apărător referitor la aceasta, că: »operația a succes splendid, dar pacientul a — espiat.«

Tinerimea univ. română din Cluj are obiceiul de a face în fiecare an parastas pentru binefăcătorii ei (Goșdu, Șuluț, Ioana Badilla, Petran, etc.) Astan parastasul în biserica unită s'a ținut cu mare pompă Duminecă în 11 l. c. fiind celebrat din partea Rev. Domn Dr. Elie Dăianu protopopul Clujului asistat de capelanul I. On. D-n Dr. I. Florian. În decursul liturghiei, precum și la parastas a cântat corul bisericesc sub conducerea d-lui I. Cl. Iuga, cand. de adv. A predicat la liturghie d-l Dr. Florian, iar înainte de parastas a ținut o cuvântare splendidă d-l protopop Dr. Dăianu, relevând însemnătatea acestui parastas, care e o vie dovadă, că în inimile tinerimei univ. române încă n'a perit sentimentul de mulțumită și recunoștință.

* * *

Duminecă seara la orele 5½ s'a ținut în casina română o ședință festivă întru memoria binefăcătorilor decedați ai tinerimii. La această ședință a fost invitat și publicul mare românesc din Cluj, dintre cari unii au și răspuns acestei invitări. Astfe ne-au onorat cu prezența d-nii Dr. E. Dăianu, protopop. I. Nestor de Dezmir, jude de tablă în penziune și curatorul primar al bisericii unite; Dr. A. Frâncu, directorul »Economului«, N. Căciulă șef-comptabil, V. Pop, cassier la »Economul«, Dr. I. Florian, capelan I. unit, E. Pop Păcurariu capelan II. unit, P. P. Barițiu redactorul »Revașului«. etc. iar dintre dame d-nele Frâncu și Baldi și d-șoara Nora de Lemenyi ștud. în filosofie.

Ședința s'a început cu un cuvânt de deschidere cetit de d-l V. Nițescu stud. iuris. S'a cetit apoi o vorbire comemorativă din partea d-lui V. Munteanu ștud. iuris, căreia i-a urmat o declamație predată din partea unui tînăr univ. al cărui nume mi-a scăpat din vedere. Iar corul tinerimei univ. sub conducerea abilă a d-lui Iuga, a executat 2 cântece funebrele. Cu aceste ședințe s'a terminat.

În Dumineca proxima s'a celebrat acest parastas și în biserica română gr. or. A servit d-l protopresbiter Tului Roșescu iar cântările au fost executate tot de corul bisericesc. Atât cu această ocașune, cât și mai înainte, în Dumineca trecută am avut ocaziunea de a fi delectați cu cântarea solo de bas a d-lui N. Damian, stud. iuris, iar cu această ocașune s'a mai distinș și o altă forță a corului, d-l S. Pascu, rig. în drept, care a cântat o prea frumoasă priceasnă, contribuind și d-sa prin baritonul său frumos la ridicarea ceremoniei religioase. —

* * *

Joi în 22 l. c. se va ținea picnicul universitarilor Români. E lucru trist, că universitarii români din Cluj, — în număr de aproape 200 — cari în trecut, totdeauna au dat semne de activitate pe toate terețele, de astădată numai cu un »picnic« se știu prezenta înaintea publicului românesc!

Nu ne vine a crede că d-nii universitari n'ar fi în stare să poată aranja barami o serată muzicală, — deoarece aranjarea unui concert este împreună cu greutăți tehnice mai mari, — și nu înțelegem cum de au trecut'o aceasta cu vederea chiar acuma, când pentru un scop atât de nobil aranjează această petrecere: »pen-tru ajutorarea unei biserici!«

Mai mult zel și mai cu samă mai multă voință, credem, că nu ar fi de prișos!

* * *

Se svonește, că comitetul despărțământului Cluj al »Asociațiunii«, — care de când se află sub conducerea destoinică a bravului director și Român verde Dr. A. Frâncu, desvoaltă o activitate deamă de toată lauda, — a proiectat aranjarea unei serii de conferențe, la cari vor lua parte activă între alții și d-nii Dr. E. Dăianu, Dr. I. Pordea adv. în Cluj, iar dintre streini d-nii profesori sibieni: Dr. I. Lupaș și Dr. I. Borcea.

O idee, mai salutară, nici că putea avea despărțământul Cluj, și a căre intrupare cu nerăbdare o așteptăm!

* * *

O seamă de oameni din Cluj se ocupă tot mai mult cu idea, de a chema pe artistul nostru Z. Bărsan, să dea o reprezentațiune teatrală aici în Cluj, ori eventual în Gherla ori în Dej. Doamne ajută să putem vedea și această dorință intrupată!

G.

ULTIME STIRI.

Budapesta. 22 Noemvrie. Maj. Sa a sosit eri seară la oarele 5 la Budapesta prin gara de vest. A fost primit de primarul orașului și prefectul poliției. Maj. Sa a fost viu aclamat de câtră mulțime.

Viena. 22 Nov. Camera a refuzat amendamentul referitor la introducerea pluralității votului.

Viena. 22 Nov. Dr. Lueger, primarul Vienei și deputat s'a prezentat eri pentru prima oară după însănătoșarea sa în »Reichsrath«. Cu aceasta ocaziune i-s'au făcut ovațiuni.

Belgrad. 22 Noemvrie. Se anunță din Macedonia: Cu toate că a dat iarna, 25 de bande se luptă cu armata turcească. Cele mai îndrăznețe la luptă sunt bendele sârbe ale voivozilor Dejan, Stevan și Milco. Într'o luptă a căzut comandantul bulgar Rasvigolow împreună cu 28 bulgari. Sârbii răsculați stau sub conducerea voivodului Dejan. Ei au pătruns în orașul Okri și au ucis un inspector de vamă turc și mai mulți jandarmi și apoi s'au retras la munți. În vila-etul Ueskub bande bulgare au atacat satele sârbești Dovezenici și Beliakofce, cărora le-au dat foc. Mulți sârbi au căzut. În aceste sate miseria e foarte mare.

Roma. 22 Noemvrie. Anarhiștii au ținut eri ședință în care au protestat în contra arestării tovarășilor lor. Ei au decis să se folosească de prilejul vizitei regelui Greciei la Roma pentru a da intensiune activității lor. Anarhiștii arestați au fost astăzi puși în libertate.

Paris. 22 Noemvrie. În noaptea trecută pe la orele 11 și jumătate s'a iscat o mare panică în teatrul »Sarah Bernard«. Aparatul de iluminat fiind rău aranjat focul a izbucnit printr'un tub de cauciu, arzându-l. Publicul începu să strige »foc« îndreptându-se spre eșiri. Cu multă greutate numai poliția a reușit să restabilească liniștea.

Odessa. 22 Noemvrie. La turburările de stradă de eri demonstrațiuni au omorit un polițist. Panica în populația evreiască este de nedespus.

Diverse.

Cum se vor zidi casele pe viitor. În New-York s'a început să se zidească o casă cu totul ideală, care ne dă o idee a locuințelor noastre pe viitor. Casa se clădește provisoriu și spre încercare de Societatea pe acții de electricitate, din punct de vedere științific. Acea casă n'are cămin pentru că e luminată și încălzită cu curent electric. Chiar și în bucătărie se va găti cu electricitate. Ca să deschizi o ușă n'ai decât să apeși pe un buton electric.

De la spălătorie până la salon, toate se fac cu electricitate, până și iarba din grădină se va cosi cu o putere electrică. Pe lângă acestea, casa are o grămadă de instalații secrete, cari vor alarma pe toți locuitorii ei în caz de spargere ori furt.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Corsete

— cele mai bune și moderne —
la B. Goldstein, Brașov strada Vămei 21.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția „Minerva” București.

N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriograf pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. Prețul cor. 1.50
Vasile Pop. „Domnița Vioreca” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20)
M. Sadoleanu. „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20)
Ștefan Iosif. „Credințe.” Poesii a cor. 1.50
Em. Gârleanu-Emilgar. „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
Eugeniu Bourreanu. „Povestiri din copilărie”. Prețul a cor. 1.50
M. Eminescu. „Poesii postume”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul o. 1.50.
N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor. 1.50
Ion Manolache-Holda. Fete, portrete, schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50
Il. Chendi. „Fragmente”. Un șir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foiletone” serișe. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50
Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.
M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghiuță. Pagini 280. Prețul Lei 2.
Din operele complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.
„Călăuză stațiilor balneare” de **Aurel Scurtu.** Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.
„In institutul grafic Minerva” București a apărut „Opere complete” de **N. Nicolescu, C. Stamati și V. Carlova** la oalăntă într-o singură Broșură. Prețuri 1 cor. 50 plus porto 10 bani se poate procura prin Librăria A. Mureșianu Brașov.
In institutul grafic „Minerva” a apărut „Popasuri vânătoarești” de **Ion Bărbănteanu** pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu Brașov.

Scrieri școlare.

Recompensele și pedepsele în școala poporală, studiu pedagogic de **d. Daru**, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala poporală de **Iuli Pop**, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (c posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de **Basilie Rațiu**, profesor la seminarul din Blășiv. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de **Ioan Popiu**. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor pregarandiali, a învățătorilor și a altor omeni, pe școlă de **V. Gr. Borgovan** prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator de **Georgia Magyar**. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, senu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptari pentru învățători la tractarea Abecedarului de **Basilie Rațiu** prof. preparandial pens. Prețul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Pomul de Crăciun. Icoană familiară într'un act. Localizată din nemțește de **Mosul**. — Tipografia A. Mureșian Pag. 45 Prețul 40 bani.

Piesa aceasta, ca toate piesele scrise și localizate de „Mosul” (d. N. P. Petrescu) se distinge prin tendința moralizatoare și se potrivește de minune pentru reprezentății teatrale, cu deosebire în ajunul Crăciunului.

Se poate procura și prin librăria A. Mureșianu Brașov.

Unde se mănâncă bine și se beu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell” prospeta dela cep in fie-care di? ? La

Restaurantul Schwarzburg in Brașov, Str. Spitalului nr. 20.

De o cercetare numerosă se rogă.

C. R. GLIGORE CRISTEA,

74—0 conducătorul restaurantul.

Hôtel Central

Brașov, Strada Lungă nr. 1.

Recomandă **45 camere** pentru pasageri din nou mobilate dela **80 cr. in sus.**

Mai departe:

Sala cea mare,

pentru Baluri, Concerte, Banche, Te, Nunți etc. montată din nou și escelent iluminată.

De asemenea:

Elegantul Salon Restaurant

spre Strada, precum și Pivnița de Vinuri (a-la Eszterhazy) atât in pivnița cât și in Restaurant pot servi cu bucatărie bună, Bere de Steinbruch și Vinuri curate de Ardeal. 75 - 61.2236.

Vițe nobilitate. Ca in anii trecuți, așa și acum au fost

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI, Mediaș 20 (Ardeal).**

Singură in toată Ungaria, care au liferat mușteriiilor vițe nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și in viitor numai esclusiv la această școală de vițicultură se capătă cele mai bune vițe de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vițe.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțamire și recunoștință.

2547,13—48.

Declarație de căsătorie.

Spre cunoștința generală se face cunoscut, că **D-l Thoma Pascu** contabil, domiciliat in Câmpina, fiul neguțatorului **George Pascu** și al Anei născută **Poenaru**, ambii locuind in Bacifalu, a contractat căsătoria cu **D-șoara Gisela Braun** domiciliată in Karlsruhe, Baden, fca registratorului **Wilhelm Braun** și a soției **Katherina** născută **Kühner**, ambii domiciliati in Karlsruhe.

Reclamații contra acestei căsătorii se pot anunța la oficiul stărei civile Karlsruhe. (2614,1—1.)

FARMACIA la „LEU” FRIEDRICH STENNER
Brașov, Strada Porții nr. 21.
Recomandă marele deposit in specialități medicinale indigene și externe,

Specialități de gumă. Articoli pentru îngrijirea bolnavilor. Cu deosebire **SPIRT LOBAGO** (Lobogo franzbrant wein), doftorie bună contra durerilor de reumatism, junghiuři, dureri de cap, etc. Prețul 1 sticlă mică 80 b. 1 sticlă mare 1 cor. 60 b.
SPIRT de PĂPRICĂ (Paprica franzbrant wein), doftorie probată contra reumatismului, Ischias, soldină etc. Prețul 1 sticlă 1 cor. și 2 cor.

La prea înalta poruncă a **Maiest. Sale Apost. c. și reg.**

A XXV. LOTERIE de stat c. r. pentru scopuri de binefaceri militare.

Loteria acosta unică in Austro-Ungaria concesionată conține **18.38 câștiguri in bani gata** cu suma totală de **512.880 Cor.**

Câștigul principal **200.000 corone bani gata.** Tragerea urmază irevocabil la **20 Dec. 1906.** Un los costă 4 coroni

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat in Viena III Vordere Zollam strasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimite franco.

Directia c. r. a loteriei. Secția loteriei de stat.

(2591.5—10).

Telefon nr. 100.

FARMACIA la URS a lui VICTOR ROTH

Colțul Strada Hirscher și Orfanilor nr. 1, (fost Tergul Straelor in apropierea Teatrului.)

Cel mai mare depou de specialități farmaceutice (INDIGENE ȘI STREINE.)

CREME pentru frumsețe și **SĂPUNURI, PUDRE** și **PARFUMURI** franțuzești, **ARTICOLE** de toaletă. **APE MINERALE.** **Mărfuri de gumă.**

Expediție zilnic cu poșta. Proprietarul fiind mai mulți ani in București la Farmacia Brus, dă răspuns in limba română la ori ce întrebare. 72—100.

Flanele originale englezești și Bluze pentru Dame.

Mărfuri de modă și salon de resturi Strada Neagră Nr. 25.

Reintors acumă din călătoria pentru cumpărături de mărfuri recomand depositul bogat de **mărfuri de toamnă și iarnă** cu prețuri surprinzător de ieftine.

Cea mai favorabilă ocazie de cumpărare,

Stofe moderne pentru Dame sorturi de lână, de mătăsări și de spălat. Mare asortiment de resturi, calitate bună. **Stofe in Genre englez și francez Stofe** pentru costumuri, postavuri fine. **Stofe** pentru Bluze și haine de spălat.

Să nu neglijați

a profita de ocazie pentru a cumpăra ieftin ce ofer pentru sezonul de toamnă: **Stofe de lână** pentru bărbați și dame. **Stofe de mătase, covvare, albituri, pânzături** și toate mărunțisurile la confecționarea de rochi.

O singură vizită e de ajuns pentru convingerea ade-vărului.

Cu toată stima

JULIUS RESCHNER, Strada Neagră nr. 25.

Batist frumos potrivit pentru bluze la dans.

Mare asortiment in Mantele dela 2 fl. până la fl. 6-50.

AVIS.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. Dame din Brașov și împrejurime, că in **Strada Porții Nr. 16 am deschis un Atelier pentru confecționarea corsetelor.**

Confecționez **Corsete** după croiala cea mai nouă engleză și franceză, conform gustului celui mai modern și mai rafinat: **Corsete de dame, Bandaje de pânțece, Gradehalter,** precum și **Corsete de stomac,** ce se pot purta și in stare binecuvântată; tot ce cade in bransa aceasta cu prețuri ieftine.

Apelând la sprijinul Onor. public rămân

cu toată stima

Rappaport Berta,

confecționatoare de corsete.

2600,2—10.